13

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"Şüphesiz mescitler, Allah'ındır. O hâlde, Allah ile birlikte hiç kimseye kulluk etmeyin."

(Cin suresi, 18. ayet.)

Hadis

"Helal olan bellidir, haram da bellidir. İkisi arasında helale de harama da benzeyen ve insanların çoğunun hükmünü bilmediği şeyler vardır. Kim bu şüpheli olanlardan sakınırsa dinini ve namusunu korumuş olur. Kim de şüphelilere dalarsa sonunda harama dalar. (Bunun durumu) Koruluğun etrafında sürüsünü otlatan çoban gibidir ki koruluğa dalması pek uzak değildir. Dikkat edin! Her sultanın bir koruluğu vardır. Allah'ın koruluğu ise haram kıldıklarıdır."

(Buhârî, Îmân, 39.)

Ramazan Sözlüğü

Fidye:

Dinimizce geçerli bir nedenden dolayı ibadetlerde meydana gelen bir eksikliğe karşılık olarak verilen mal veya paraya denir. İyileşemeyecek hastalık veya yaşlılık gibi mazeretler nedeniyle farz olan ramazan orucunu tutamayanların, ihtiyaç sahiplerine fidye vermesi gerekir.

Fidye miktarı, tutulamayan her oruç için, bir insanın günlük yiyecek ihtiyacını karşılayacak kadar gıda veya paradır.

Mukabele
13. Cüz

Dua

"Ey kalpleri hâlden hâle çeviren Allah'ım! Benim kalbimi dininde sabit kıl!"

(Tirmizî, Kader 7, Daavât, 90, 124.)

Mani

Bu gece neylesem gerek
Dualar eylesem gerek
Ramazana mahsus olan
Şeyleri söylesem gerek.

Şehirler ve Mekânlar

Almanya Köln Merkez Camii

2009 yılında inşaatına başlanmış, 2017 yılında ibadete açılmış olan Köln Merkez Camii, Avrupa'nın en büyük camileri arasında yer almaktadır. Modern mimari anlayışıyla inşa edilen camide beton yapının yanında özellikle ön kısımdaki cam yüzeyler dikkat çekmektedir. Kendine has bir iç aydınlatması olan caminin kubbe kısmında bir hilal ve ortasında yıldız bulunmaktadır. Altı dönümlük arazi üstüne inşa edilen ve Diyanet İşleri Türk İslam Birliği Genel Merkezini de içinde barındıran bir külliye şeklindeki caminin toplam on yedi bin metrekare kullanım alanı bulunmaktadır.

Esma-i Hüsna

EL-MÂCİD

"Şanı yüce, keremi bol olan."
O'dur şanlı şerefli
Boldur kadri keremi
İhsanı bol deyince
Dilde el-Mâcid ismi

Mustafa YILMAZ

Hediyeleşme Adabı

- Pahalı hediyeler alarak karşı tarafı mahcup etmemeliyiz.
- Hediyeyi uygun bir zamanda ve uygun bir şekilde takdim etmeliyiz.
- Hediyeyi verirken güler yüz göstermeli ve iyi temennilerde bulunmalıyız.
- Hediye üzerinde fiyatına yönelik bir işaret olmamasına özen göstermeliyiz.

Sahabe Hayatları

Hz. Erkam b. Ebi'l-Erkam

Hz. Erkam, 594 yılında Mekke'de doğdu. Annesi Hz. Ümeyme, İslam'a ilk giren kadın sahabilerdendir. On yedi yaşında İslam'ı kabul eden Hz. Erkam, ilk Müslümanlardan biri oldu.

Hz. Erkam, İslam davetinin ilk yıllarında Mekke'deki evini Hz. Peygamber'in emrine verdi. Dârülerkam (Erkam'ın evi) ismiyle anılacak olan bu ev, İslam'ın tebliğ merkezi hâline gelmiştir. Hz. Erkam, Medine'ye ilk hicret edenler arasında yer aldı. Medine Dönemi'nde yapılan önemli savaşların hepsine katıldı.

Hz. Peygamber'in vahiy kâtipleri arasında yer alan Hz. Erkam, 675 yılında Medine'de vefat etmiştir.

Bir Nasihat

İslam'ı tebliğ etmekten asla vazgeçme. Dinle alay edenden uzak dur.

Günün Sorusu

Orucun bozulmasına sebep olan şeyler nelerdir?

Yemek, içmek ve cinsel münasebet.

Bilmece

Ona giren kurtulur
Gerçek felahı bulur
Barıştır onun içi
Dışta kalan şer bulur

İslam

Sure

Yûnus Suresi

Ayetlerinin büyük çoğunluğu Mekke Dönemi'nde inen sure, 109 ayetten oluşur. Adını, hayatından bazı bölümler verilen Hz. Yûnus'tan alır. Yûnus Peygamber'in kıssasına Sâffât suresinde daha geniş yer verildiği hâlde bu surede Hz. Yûnus'un adı sadece 98. ayette geçer. Buna rağmen sureye Yûnus adının verilme sebebi, Yûnus Peygamber'i dinleyen kavminin dünyada helak olmaktan kurtulmasını hatırlatarak insanların geçmişten ibret almalarını sağlamaktır.

Surede, içlerinde Hz. Yûnus'un da bulunduğu peygamberlerden örneklerle tarih boyunca yaşanan tevhid-şirk mücadelesine yer verilir. Hz. Muhammed'in (s.a.v) gerçek peygamber olduğuna inanmayan, ona çeşitli iftiralar atan müşriklere inkârcı kavimlerin başlarına gelenler açıklanmıştır. Hz. Muhammed'in (s.a.v) peygamberliğine inanmadıkları takdirde ahirette başlarına gelecek azap hatırlatılmış; buna karşılık Müslümanların ahiret hayatında ödüllendirilecekleri müjdesi verilmiştir. Ayrıca müşriklerin tapındıkları put ve ilahların hiçbir gücü olmadığı kesin bir dille ilan edilmiş ve insanlar bir Allah'a (c.c.) iman ve kulluk etmeye davet edilmiştir.

Şiir

Çocukluğumun Ramazanları

Ah Ramazan günlerinde gördüğüm sevgi
Büyük bir huzurla başlayan sabah.
Sonra durup durup tekrarladığım
Çocuksu çocuksu bismillah!

Bakardım her sabah kadınlar, kızlar
Bütün konu-komşu bizde.
Ve beyaz tülbentli ince bir kadın
Kur'an okuyor evimizde.
Beyaz papatyalar gibi beyaz tülbentli
gelinler
İlahiler okurlardı sonra derinden
Bir bulut geçerdi nemli, ıpıslak
Gelinlerin sürmeli gözlerinden...

Uhrevi bir âlemde başlardı nakış nakış
Bütün yüzlerdeki nurdan.
Ve tüter dururdu dualarla yakılmış
O derin sofralarda buhurdan...

Büyürdü her akşam minarelerle beraber
Mavi göklerdeki varlık.
Kulaklarım okunacak ezan sesinde
Ceplerimde çeşit çeşit iftarlık.

Hâlbuki ben o zamanlar –çocukluk bu ya-
Tutup herkesten gizli
Bozardım orucumu bir bardak suya
Ama kimseler bilmezdi.

Şimdi ne kadınlar, ne uzun saçlı kızlar
Ne o beyaz tülbentli gelinlerden eser var.
Duymuyorum yüzümde sıcak nefeslerini
Alıp götürdü artık serin bir rüzgâr
Buhurdanlarla beraber o ezan seslerini.
Çıkıp gitsem diyorum şimdi bir gece
Hiç kimse bilmese yerimi.
Ne olur yaşasam şöyle gönlümce
Yeni baştan çocukluk günlerimi!

Yavuz Bülent Bakiler (Sivas, 1936-)

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan bakım mevsimidir... Ruhun, kalbin ve aklın bakımı yapılır bu ayda. Ramazan bu anlamda bakım mevsimidir. Arınma, temizlenme ve saflaşma zamanı...

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 40.)

Görünen Aya Selam

Ay göründü. Yine ay göründü. Bizim olan ay göründü. Bizi kendinden sayan ay. İnsanın uyanış ayı göründü. Ruhun diriliş ayı...
Kutlu olsun bütün inananlara.
Kapıyoruz bir ay için görünen dünyaya açılan kapı ve pencerelerimizi. Açıyoruz sonuna kadar görünmeyen dünyaya, gayb âlemine kapı ve pencerelerimizi. Duygularımızın kapı ve pencerelerini kilitliyoruz. Ruhumuzun kapı ve pencerelerini ardına kadar açmak şartıyla.
Ey ruhumuzun ikiz kardeşi olan oruç, sen ki ruha geçen, onunla kaynaşan ve onu o eden meleksin.
İslam'ın kalbinden kopan elçisin, Kur'an'ın elçisisin.
Bize her yıl gelip manevi âlemin kapılarını açan cömert ve derin, kerametli bir elçisin.
Ruhumuzun en tabiî şeyhisin.
Her inanmış gönül, senin en tabiî, müridindir ey Ramazan.
Mucize göğünün en parlak yıldızlarındansın. Güneşlerinden ve aylarındansın.
Kalbimizi Kâbe'ye döndüren ilâhî pusulasın.
İnsanların çoğu için âdeta nesli tükenmiş kadim bir kuşsun. Öyle de olsa, Zümrüdü Anka kadar değerlisin.
Geldin. Seni bekliyorduk.
Hoş geldin.
Mutluluk getirdin.
Gelişin bir bayramdır.
Giderken de bayram bırakarak gidersin.
Yalnız bir ayı değil, yılı ve ömrü onaransın.
Zamana yakut, cevher özünü veren bir ustasın.
Kentleri de ruhlar gibi aydınlatırsın.
Toplum ruhunu ruhlarımızın iç kalesi haline getirirsin.
Eşsiz, Tanrı bağışı, gözle görünür mucize, toplu tapınmalar yatağı, kurtuluş ırmağı, ruhumuzun hakikate dönük sırlı aynası Ramazan, sana selâm. Ve senin bilincine varanlara kutluluk...
(...)

Sezai Karakoç
(Samanyolunda Ziyafet Oruç Yazıları, Diriliş Yayınları, 20. baskı, İstanbul, 2022, s. 96-97.)

Dünyada Ramazan

Kuzey Makedonya

Üsküp'te ramazan boyunca, öğle ve ikindi namazları öncesinde mukabele okunur. Teravih namazlarında hatim yapılır. Osmanlıdan miras kalan bir gelenek olarak teravih namazından önce ve pazar günü ikindi namazının ardından Türkçe vaazlar verilir.